

איך תפוח מחולל שנה מבורכת?

דברים לשולחן שבת

המטרה של הסימנים היא לעזור לברכה השמימית "לרדת" אלינו בצורה שאנחנו יכולים להבין ולהרגיש, לחבר בין מה שקורה למעלה לבין מה שאנחנו צריכים כאן למטה, ולגרום לשפע הרוחני המופשט לרדת עד הבנק והחלב במטבח.

הדין ומשפט למעלה עוסק במושגים מופשטים של טוב עקרוני ולא יורד לדבר על כסף ובריאות. לכן נדרש לעשות מעשה גשמי כדי להוליך את הברכה השמימית לתוך כלים פיזיים.

זה בדיוק מה שקורה כשאנחנו אוכלים תפוח בדבש. אנחנו לא יוצרים את השפע, כי השפע נוצר ע"י התשובה ומעשים טובים שלנו, אלא יוצרים "כתובת" ברורה לברכה השמימית - מקום מדויק ומוגדר שהשפע יכול לרדת אליו.

ניצחון בטוח

כעבודת חודש תשרי לא מסתכמת בשפע הגשמי אלא גם ובעיקר בהשפעה הרוחנית האדירה לכל השנה. גם כאן אנחנו צריכים לדעת כיצד להוריד את השפע הרוחני ולפרוט אותו בדברים מוגדרים וברורים.

הרבי התבטא כמה פעמים בחיך כי פעם אמרו על מדינת איטליה, שהיא מפורזת ומבולבלת (בניגוד לגרמניה ושווייץ שהיו מדינות מסודרות). סיפרו עליהם כי עובדי הרכבת מפעילים את קטר הרכבת, מעמידים את הקרונות מאחוריו - אך שוכחים לחבר את הקטר אל הקרונות...

אם רוצים להמשיך את ההתעוררות של ראש השנה אל ימי השנה, עלינו לחבר את הקטר אל הקרונות ולקבל בראש השנה החלטה טובה אחת שתחבר את כל ההתעוררות הזאת אל ימי המעשה ותשמר את אוירת החגים לכל אורך השנה.

כולנו גדולים בחלומות, אבל פחות טובים ביעדים. כדי לחבר את הקטר אל הקרונות, חשוב להיות מציאותיים ולתרגם את ההתעוררות לעניין מעשי. כך נהיה בטוחים כי הסימנים הטובים ייצאו מגדר "סימנים" ויהפכו להיות ברכות ממשיות בגשמיות וברוחניות, בכלל ובפרט, עד ברכת הגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

מדי שנה בראש השנה עם ישראל אוכל תפוח בדבש ומבקש "שנה טובה ומתוקה".

אבל מי מאיתנו באמת מבין איך זה עובד? הרי ראש השנה הוא "יום הדין" - זמן רציני שבו נקבע גורל השנה הבאה על פי מעשינו הטובים והרעים. איך תפוח פשוט יכול להשפיע על החלטות כה חשובות בשמים? ואם זה באמת עובד - למה לא כל מי שאוכל תפוחים זוכה לשנה טובה?

התשובה היא שסימני ראש השנה לא מחליפים את הדין ומשפט, אלא פותחים צינור ברכה ישיר בין שמים לארץ.

סימן ומקורו

המקור לסימני ראש השנה הוא מהגמרא בכריתות: "אמר אביי: עכשיו שאמרת שסימנא מילתא היא, יאכל בתחילת השנה קרא...".

המנהג הנפוץ והמפורסם ביותר הוא אכילת תפוח בדבש. הבן איש חי מסביר מדוע דווקא תפוח: "כי התפוח יש בו שלוש הנאות - טעם, מראה וריח, ובכך הוא סימן טוב לשלוש בקשותינו: בני, חיי ומזוני", אם-כן, התפוח הוא הכלי המושלם לבטא את כל מה שאנחנו זקוקים לו.

ומדוע בדבש? מסביר אדמו"ר הזקן: "פעולת הדבש שמהפך ממר למתוק". הדבש מסמל את הכוח להפוך גזירות קשות לטובות.

כך שהשילוב של תפוח בדבש הוא סגולה מושלמת - התפוח מבטיח ברכה בכל התחומים, והדבש מבטיח שגם אם נגזר משהו קשה, הוא ייהפך למתיקות.

אך מילות הגמרא "סימנא מילתא היא" פירושו שהסימן הוא עניין משמעותי ולא רק מנהג נחמד. מדובר במנגנון אמיתי להמשכת השפע הרוחני למציאות הגשמית.

יצירת כתובת

כשהקב"ה מחליט מה יהיה איתנו השנה, הוא חושב במושגים רוחניים גבוהים. מה זה "טוב" מבחינתו? מה זה "ברכה"? זה לא בהכרח אותו דבר שאנחנו חושבים שטוב לנו.

שאלות לדיון משפחתי

שאלות לילדים:

1. איזה דבר אתם מבקשים הרבה אבל לא עושים כלום בשביל שזה יקרה?
2. איזה דבר קשה אתם יודעים שאם תעשו אותו תהיו גאים בעצמכם?
3. איזה דבר אתם מביישים לעצמכם כל פעם אבל קשה לכם לקיים?
4. מה הדבר הכי חשוב שאתם רוצים שיקרה לכם השנה ואתם מוכנים לעבוד בשביל זה?

שאלות לבוגרים:

1. במה אתם באמת רוצים שהשפע שלכם יתבטא השנה - כסף, זמן, או משהו אחר?
2. איזו התעוררות רוחנית אתם חוזרים ומרגישים אבל קשה לכם להפוך אותה למעשה קבוע?
3. איזה דבר אתם מבקשים בתפילות אבל לא באמת עושים את החלק שלכם כדי שזה יקרה?
4. איזה דבר אתם יודעים שאם תעשו אותו באמת ל-30 יום ברציפות, החיים שלכם ישתנו?

סיפור לשבת

חכמינו מלמדים כי תרועת השופר מזכירה את עקדת יצחק בו מסר אבינו את נפשו על ציווי ה', והדבר מעורר רחמים בדיון. נשאלת השאלה, למה צריכים את השופר? וכי הקב"ה לא זוכר את העקדה בלי השופר?

הצדיק מברדישטוב הביא על כך משל נוקב:

מעשה במלך שנהג לפשוט את בגדי המלוכה ולשוטט בין האזרחים לבחון את מצב הרוח בקרב בני מדינתו. באחד הימים טעה בדרכו ונכנס לעובי היער. במשך שעות התרוצץ מכאן לכאן כשהוא מבוהל מאימת שודדי היער. בסוף, זיהה צריף קטן ורץ אליו בכוחותיו האחרונים.

אדם מסביר פנים הניח ארוחה חמה על השולחן והציע מיטה עבור האורח. המלך עשה שם את הלילה, ובבוקר לחץ את ידו של המארח וגילה לו את זהותו האמיתית. 'אני הוא מלך המדינה, ולעולם לא אשכח את מה שעשית עבורי. דלת הארמון תהיה פתוחה בפניך תמיד'.

חלפו שנים ואותו מארח, איש היערות, חטא כלפי השלטונות. הוא הובא לפני המלך ודינו נחתם למוות. השנים החולפות השכיחו מאת המלך את האיש שהיטיב עמו. רגע לפני הגרדום, פנה האיש בבקשה אחרונה. "אנא המלך, ירום הודו, ילבש אותם הבגדים שלבש כשנכנס לביתי באותו לילה גורלי". זו היתה בקשה אחרונה של נידון למוות והמלך נעתר לה. הוא לבש את הבגדים הישנים וברגע צף ועלה במוחו אותו לילה נורא, כמו גם החסד המופלא שעשה איתו האיש. הוא מיהר להוריד ממנו את השלשלאות וביטל את גזר הדין. תרועת השופר, אמר הרב מברדישטוב, היא ה'בגדים' שליוו את המעמד הנשגב של מתן תורה בהר סיני. בראש השנה, אנחנו לובשים שוב אותה התפאורה ומזכירים לפני ריבונו של עולם זכות אבות ובנים.